

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Sacramentis Et Censuris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Disputatio III. De præcepto Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

DISPUTATIO III.

De præcepto Pœnitentiæ.

Nomine Pœnitentiæ in hac Disput. III. (sic ut etiam in II.) tantum intelligimus perfectam contritionem, quæ est perfectissima pœnitentiæ actualis, & quam Patres nomine pœnitentiæ intelligunt.

DIFFICULTAS I.

Vtrum perfecta contritio sit sub præcepto.

Victoria.

VICTORIA (vt refert Canus Relect. de Pœnitentiâ, p. 4.) docuit, contritionem perfectam, quamuis sit medium necessarium ad salutem, extra Sacramentum non esse sub præcepto, aliàs nullus damnaretur ob vnicum tantum peccatum mortale, quia cum quocumque alio peccato mortali esset aliud peccatum mortale omissionis contritionis perfectæ.

S. Thomas.

Vasquez.

Suarez.

S. Thomas verò quæst. 84. art. 7. Vasquez q. 86. art. 2. dub. 2. Suarez disp. 15. sect. 1. & communiter Theologi docent, contritionem perfectam esse sub præcepto, & merito: quia id deducitur ex illo Luca 13. *Nisi pœnitentiam habueritis, omnes simul peribitis:* sicut etiam ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit, &c.* deducitur, Baptismum esse sub præcepto, & ex illo Ioan. 6. *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, &c.* deducitur, Eucharistiam esse sub præcepto.

Et ratione constat, quia omnia quæ sunt media necessaria ad salutem, & aliàs sunt in nostra potestate, sunt sub præcepto; ex eo enim fides est sub præcepto, quia est medium necessarium ad iustificationem, & aliàs est in nostra potestate: sed contritio est medium necessarium ad iustificationem peccatoris, qui non iustificatur medio Sacramento, & aliàs est in eius potestate supposito auxilio; ergo est peccatori sub præcepto.

Vasquez.

Ex quo deducitur, vt optimè Vasquez, præceptum contritionis non obligare absolute, sed ex suppositione peccati mortalis, & non remissi, vt ab eo iustificemur; ac proinde, quando peccator aliàs iustificatus est medio Sacramento, cessat obligatio dicti præcepti, quia dictum præceptum tantum obligat ratione iustificationis: & quia iustificatio extra Sacramentum obtineri potest non tantum contritione expressa, sed etiam implicita in alio actu dilectionis amicitiae erga Deum, ideo contritio expressa determinatè non est sub præcepto, sed expressa, aut implicita sub distinctione, quamuis peccatum non remissum memoria occurrat, etiam si quando occurrit ei, qui alio actu dilectionis, quo sufficienter iustificatur, diligit Deum, vix possit contineri ab actu expressa contritionis.

Ad rationem ergo in contrarium, concedimus, nullum damnandum esse ob vnicum tantum peccatum mortale, nisi repente moriatur existens in statu vnius tantum peccati mortalis; aut nisi existens in articulo mortis, prudenter iudicet se esse iustificatum; aut nisi inuincibiliter ignoret dictum

præceptum, vel illius naturaliter obliuiscatur: quia in quocumque casu ex his, omisso dicti præcepti non imputatur ad culpam.

DIFFICULTAS II.

Quale sit præceptum contritionis.

Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentiâ, docet, præceptum contritionis oriri & obligare ex speciali virtute pœnitentiæ. Modus tamen iste dicendi non placet, quia ex ea virtute nequit oriri obligatio, nisi ad intentionem satisfaciendi, seu destruendi peccatum vt offensam Dei, aut illud vt offensam Dei detestandi, aut de eo vt offensam Dei dolendi ex complacentia ipsius pœnitentis, quia specialis virtus pœnitentiæ non habet alium actum proprium, & nulla virtus obligare potest nisi ad proprium actum; & si aliquando etiam obligat ad actum alterius virtutis, est quando iste est necessarius ad proprium actum, qui fit sub obligatione illius virtutis: contritio autem perfecta nec est necessaria ad aliquem actum proprium specialis virtutis pœnitentiæ, nec aliquis actus proprius huius virtutis est sub obligatione ipsius.

Suarez disp. 15. sect. 1. docet, præceptum contritionis, obligans ratione iustificationis, quando hæc non fit medio Sacramento, esse ex iustitia erga Deum, quo Deo media contritione satisfacimus pro offensa ipsi facta, & eam delemus. Hic etiam modus dicendi non placet, quia Deus peccatis nostris non læditur verè & strictè, nec lædi potest contra peculiarem & strictam iustitiam; ergo præceptum contritionis, qua Deo satisfacimus pro offensa ipsi facta, & eam delemus, non oritur ex peculiari & stricta iustitia, nec ipsa contritio est actus iustitiæ, quia non est recompensatio alicuius strictæ & peculiaris iniustitiæ.

Sotus verò in 4. dist. 17. quæst. 1. Canus Relectio de Pœnitentiâ p. 3. Medina Cod. de Pœnitentiâ, quæst. 3. & Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 3. docent, præceptum contritionis esse ex charitate erga Deum, ac proinde ad primum præceptum Decalogi pertinere, & merito: quia ad contritionem tenemur ratione iustificationis in fine vitæ, vt moriamur Deo reconciliari, quia contra rationem est, homines in Dei amicitiam ordinatos, in eius inimicitiam in perpetuum discedere; præceptum autem quod est, & obligat ratione reconciliationis cum Deo, ad charitatem erga ipsum pertinet, & ex ea oritur.

Id verò quod addunt Scotus, Canus, & Medina, nempe, dictum præceptum contritionis etiam esse & obligare ex propria misericordia erga nosmetipsos, falsum est, vt aduertit Vasquez: quia sicut misericordia erga proximos non exigit vt eos liberemus à malis, adhuc spiritualibus, a quibus ipsi se liberare possunt, & nolunt, quia tunc non habet locum compassio miseriæ proximorum, quia ipsi tunc se habent quasi non patientes, & quasi non

non dolentes de sua miseria, ita nec misericordia exigit, vt liberemus nos ipsos à malis adhuc spiritualibus, nec in articulo mortis, sed in hoc articulo tantum obligamur ex charitate erga Deum, vt liberemur à peccato graui: & obligamur liberari à peccato graui, non vt liberemur à damno, sed vt reconciliemur cum Deo.

DIFFICULTAS III.

Virum præceptum contritionis obliget statim, ac commissum est peccatum mortale.

Difficultas hæc procedit de obligatione non in actu primo, quæ idem est ac vis seu virtus ad obligandam, ratione cuius præcepta adhuc affirmatiua dicuntur obligare semper; sed de obligatione in actu secundo, ratione cuius præcepta affirmatiua, excepto præcepto restitutionis, dicuntur non obligare pro semper.

Guilielm.
Argent.
Minor.
Petrus Sotus.
Siluester.
Antonin.
Guilielmus ergo Parisiensis Tract. de Pœnit. cap. 19. Thomas Argentina in 4. d. 17. art. 4. Maior q. 2. Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentia, Siluester v. *Contritio*, num. 4. & Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 18. docent, præceptum contritionis, statim ac commissum est peccatum mortale, obligare (loquuntur de obligatione in actu secundo, quando aliàs peccator non iustificatur medio Sacramento) Primò, quia vnusquisque tenetur statim restituere quod abstulit proximo, siue famam, siue aliam rem; ergo peccator statim, ac grauiter offendit Deum, tenetur ipsi pro offensa satisfacere, ac proinde ad contritionem, per quam Deo satisfit pro offensa. Secundo, quia vnusquisque tenetur, quam primum possit, se liberare à graui damno corporis; ergo maiori ratione à graui damno animæ relicto ex peccato mortali. Tertio, quia vnusquisque tenetur statim monere proximum, vt à peccato mortali iustificetur; ergo maiori ratione vnusquisque tenetur statim iustificari ab illo, ac proinde ad contritionem, si aliàs non iustificatur medio Sacramento. Quarto, quia qui peccato mortali auisit statum sanctitatis & gratiæ, est in periculo probabili committendi aliud peccatum mortale, quod significat Gregorius lib. 1. in Ezechielem Hom. 11. dum ait: *Peccatum quod per pœnitentiam non deletur, suo pondere trahit ad aliud.* & ratio ipsa ostendere videtur, quia gratia habitualis seu sanctitas est necessaria ad seruandam totam legem; ergo statim post peccatum mortale tenetur ab eo iustificari, vt desinat esse in dicto periculo.

Gregorius.
Durand.
Paludan.
Sotus.
Medina.
Suarez.
Vasquez.
Ægidius.
Durandus verò in 4. dist. 17. q. 10. Paludanus quæst. 1. Dominicus Sotus quæst. 2. art. 6. Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 6. Suarez disp. 15. sect. 5. Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 5. & Ægidius disp. 3. dub. 3. docent, præceptum contritionis non obligare (loquuntur de obligatione in actu secundo) statim ac commissum est peccatum mortale, quamuis peccator non iustificetur ab illo per Sacramentum; & merito: aliàs qui statim post commissum peccatum mortale non conuertitur, peccaret mortaliter continuè & absque interruptione, quousque conuertatur (non minus quam qui non restituit rem grauem, quando commodè potest) quia semper absque interruptione transgrediretur præceptum graue; consequens autem est durum,

& contra omnium sensum & existimationem. Ratio autem huius doctrinæ est, quia dicta obligatio ex nullo capite & ex nullo fundamento constat, nec deduci potest, vt constabit ex solutione eorum quæ pro aduersariis adducta sunt: obligatio autem ad eò rigorosa, dura, & grauis non est absque noto & grauisimo fundamento admittenda.

Id quoque quod Bonauentura in 4. dist. 17. *Bonauent.* 2. part. art. 2. quæst. 2. addit, nempe Religiosos ob perfectionem sui status teneri statim ac committunt peccatum mortale, ad iustificationem, non admittimus, quia absque firmo fundamento id attribuit Religiosis, quia isti ratione sui status tantum obligantur suis votis, & peculiaribus præceptis suæ Religionis.

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus Antecedens, & negamus Consequentiam, ob diferimen inter ablationem fama, aut alius rei homini factam, & inter offensam factam Deo: quia homo per ablationem sibi factam non solum læditur actualiter, quando sibi fama aut alia res aufertur, sed etiam quamdiu ei non restituitur, ac proinde non tantum vsurpatio seu ablatio, sed etiam non restitutio est actualiter contra iustitiam, & est peccatum actuale iniustitiæ: Deus verò quamuis per quodlibet peccatum offendatur, & per sacrilegium peculiariter inhonoretur, nullo tamen læditur, nec dampnicatur, quia non offenditur quia lædatur, sed quia fit aliquid contra aliquam virtutem, quod ei displicet; & ideo Deus, quamuis in principio, quando fit actualiter peccatum, actualiter offendatur, quia tunc fit contra aliquam virtutem, postea verò in non satisfaciendo pro offensa, seu in non delendo illam, non fit actualiter peccatum, sicut fit in principio; quia postea non fit contra aliquam virtutem, sicut factum fuit in principio.

Ad secundum admittimus Antecedens, nempe, grauiter dampnicatum in corpore, statim teneri à graui illo damno liberari, quando non est rationabilis aliqua causa patiendi illud, quamuis non teneatur statim sub mortali, nisi dilatio sit notabilis, aut grauiter periculosa: negamus tamen, grauiter dampnicatum in anima per peccatum mortale, teneri statim liberari ab eo damno, ob diferimen inter liberationem à damno corporali, & inter liberationem à dicto damno spirituali: quia liberatio à damno corporali pertinet ad virtutem fortitudinis (sicut liberatio à damno in fama, vel in honore, vel in diuitiis, ad liberalitatem,) fortitudo autem sicut obligat, nequis seipsum in principio dampnicet corporaliter, & ne absque rationabili causa patiatur simile damnum ab altero, ita etiam nequis absque rationabili causa permittat continuationem illius damni, vt corpus sit integrum, & perseueret sicut natura disposuit: liberatio verò à damno spirituali tantum pertinet ad virtutem charitatis erga Deum ratione reconciliationis cum ipso, non ratione dampnicationis, quia anima dampnicata est: charitas autem erga Deum non obligat ad eam reconciliationem, nisi in articulo mortis, nequis in perpetuum discedat in inimicitia Dei: & obligatione earumdem virtutum (quamuis non primariæ, sed tantum secundariæ) tenemur procurare liberationem proximorum à prædictis damnis, quando ipsi voluntariè illa admittunt, aut admitturi sunt (vt semper admittunt damna spiritualia) vel eorum continuationem,

potius quàm obligatione misericordiæ, cuius proprium est compati miseriam proximorum, & non propriè dicimur compati quando patiens, aut passus malum vult non liberari.

Ad tertiam negamus Antecedens, nempe, nos teneri monere proximum, vt à peccatis commissis iustificetur; quia materia monitionis, seu correctionis fraternæ, non est peccatum præteritum, sed futurum, quia tantum tenemur corrigere fratrem ne peccet: & ad hoc tenemur, non ex misericordia spiritali, sed ex illa virtute, contra quam frater est peccator; & non tenemur primitiua obligatione qua frater ipse tenetur, sed secundaria.

Ad quartam negamus, eum, qui est in peccato mortali, eo ipso esse in periculo probabili committendi aliud. Et ad priorem probationem ex Gregorio desumptam respondemus, eum tantum loqui de peccato, in cuius complacentia permanet peccator, quod connexionem aliquam habet cum alio, vt superbia cum inuidia, quia tunc tale peccatum suâ complacentiâ trahit ad aliud; & non loquitur generaliter de peccato, quod tantum permanet habitualiter. Et ad posteriorem probationem, negamus, gratiam habitualesse necessariam antecedenter, seu tamquam principium, ad seruandam totam legem; sed tantum esse necessariam consequenter, quia qui diu totam legem obseruat, post obseruationem illius totius obtinebit à Deo gratiam habitualesse, siue medio Sacramento, siue media contritione.

DIFFICULTAS IV.

Quando ergo obligat præceptum contritionis?

Conueniunt Primò Theologi, peccatorem, qui Sacramento non iustificatur, teneri in acta secundo præcepto contritionis, ratione sui, & per se in articulo & in periculo mortis. Aliàs homo ad amicitiam Dei à Deo ipso ordinatus, discedet in æternum in eius inimicitia, quod est contra charitatem, cuius contritio est actus.

Conueniunt Secundò, peccatorem aliquando extra articulum & periculum mortis ad contritionem obligari per accidens, ratione præcepti alterius virtutis à charitate distinctæ, vt quando administrandum est aliquod Sacramentum, & non fit confessio, quia tunc est obligatio contritionis non per se ex charitate, cuius contritio est actus, sed per accidens ex virtute religionis, vt dignè & religiosè administrantur & tractentur Sacramenta. Vnde qui tunc absque contritione administrat Sacramentum, peccat peccato commissionis sacrilegij, non peccato omissionis contritionis.

Est tamen difficultas, An extra articulum & periculum mortis, præceptum ipsum contritionis ratione sui obliget aliquando peccatorem, qui aliàs non iustificatur medio Sacramento.

In primis non desunt, qui in casu præsentis difficultatis dicant, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis, quoties peccatum mortale non remissum memoria occurrit. Id tamen omnino gratis & absque fundamento dicitur: quia si præceptum ipsum contritionis non obligat statim, ac homo peccat mortaliter, vt diximus Diff. III. nullo fundamento dici potest, obligare, quoties mortale non remissum memoria occurrit.

Secundò, Marsilius in 4. q. 12. art. 1. Viguierius c. 16. §. 4. & Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentia, docent, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis in diebus Festis, quia obseruatio diei festi ordinatur in sanctificationem animarum. Immeritò tamen, & absque sufficienti fundamento inducitur obligatio adeo dura & stricta, quia in die Festo tantum præcipitur cultus Dei ad Religionem pertinens (imò non omnis, sed tantum auditio Missæ, & cessatio ab operibus seruilibus;) quòd autem cultus iste, qui præcipitur, ordinetur in sanctificationem animarum tamquam in finem extrinsecum, non sufficit vt eo ipso præcipiatur contritio, mediâ quâ fit sanctificatio; quia hinc extrinsecus actus præcepti, non cadit sub præcepto talis actus.

Tertiò, Adrianus in 4. q. 3. de Confessione, & Petrus Sotus docent, peccatorem obligari præcepto ipso contritionis, quando magna aliqua calamitas populo imminet. Immeritò tamen, & absque fundamento sufficienti, dicitur, tunc peccatorem teneri præcepto contritionis; & quamuis tunc esset obligatio contritionis, non oriretur ex præcepto ipso contritionis, sed ex præcepto orationis. Imò nec hoc præceptum credimus tunc esse.

Quartò, Sotus in 4. dist. 17. quæst. 1. art. 6. docet, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis, quando est in periculo probabili obliuionis peccatorum. Sed immeritò, quia falsò supponit ad iustificationem per contritionem requiri, quòd contritio sit cuiuslibet peccati in particulari, vt diximus Diff. 11. Diffic. v.

Quintò, Suarez disp. 15. sect. 6. Egidius disp. 3. dub. 3. & Ochagavia q. 16. docent, peccatorem obligari præcepto ipso contritionis ante articulum mortis, ad non multum differendam contritionem, postquam commissum fuerit peccatum mortale; nullum tamen tempus determinatum assignant, pro quo peccator obligetur. Sed immeritò, quia præterquam, quòd absque sufficienti fundamento eam obligationem inducunt, non est contra rationem, differre reconciliationem cum Deo, dum in eius inimicitia non moriamur. Quo etiam reijciuntur reliqui supradicti modi dicendi.

Tandem ergo Caietanus in Summa, v. Contritio, & Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 6. docent, peccatorem præcepto ipso contritionis non teneri nisi in articulo mortis, aut in periculo mortis; & merito: quia tantum videtur contra rationem, & contra charitatem erga Deum (ex qua sola oritur præceptum contritionis) in æternum permanere in inimicitia Dei.

Addimus, vt optimè Vasquez, peccatorem excusari ab obligatione præcepti contritionis, quando aliâ viâ iustificatur; quia tota obligatio præcepti contritionis oritur ex necessitate iustificationis, ac proinde cessat, cessante dicta necessitate.

DIFFICULTAS V.

Vtrum postquam quis iustificatus est à peccatis, teneatur de eisdem iterum dolere, & conteri.

Alexander 4. part. quæst. 68. memb. 2. art. 2. Richardus in 4. dist. 14. art. 9. quæst. 1. Gabriel q. 3. art. 3. dub. 1. Paludanus dist. 17. quæst. 1. art. 3. & Siluester v. Contritio, quæst. 2. docent, eum qui peccauit, teneri præcepto affirmatiuo habendi

bendi contritionem aut dolorem de peccatis, quamvis iam remissis, & quoties memoriâ occurrunt. Quod tradidisse videntur Augustinus de Vera & falsa pœnitentiâ, cap. 13. Isidorus lib. 2. de Summo bono, & Hugo lib. 2. de Sacramentis, part. 14. cap. 2. & ratione probari potest, Primò, quia quoties memoriâ occurrit peccatum, ut est offensa Dei, tenetur voluntas circa illud, utpote rem arduam, actum aliquem displicentiâ elicere, aliàs parui pendet peccatum & offensam Dei. Secundò, quia voluntas nostra debet esse conformis diuinâ: sed peccatum nostrum, quamvis remissum, semper displicet Deo; ergo etiam debet nobis displicere quoties memoriâ occurrit.

Caicetus verò quæst. 84. art. 8. & 9. Vasquez art. 9. dub. vnicò, Suarez disp. 15. sect. 4. Sotus in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 9. Medina Cod. de Pœnitentiâ, q. 6. & Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentiâ, docent, eum qui peccauit, non teneri præcepto affirmatiuò habendi contritionem aut dolorem de peccatis iam remissis, & meritò: quia non modò hæc obligatio aded dura inducitur absque fundamento, sed etiam contra rationem; quia præceptum istud eatenus obligat in actu secundo, quatenus indigemus iustificatione à peccatis, & reconciliatione cum Deo, ut supra diximus; ergo

qui semel ab illis iustificatus est, manet exemptus ab obligatione illius.

Augustinus verò, Isidorus & Hugo pro aduersariis adducti, quando significant pœnitentiâ esse necessariam etiam post remissionem peccatorum, nomine *necessitatis* intelligunt vel magnam utilitatem ad obrinenda à Deo auxilia gratiæ in futurum, vel obligationem ex præcepto negatiuò non complacendi in peccatis: quod impleri potest (quidquid Canus dicat) quamvis ille, cuius memoriâ peccata occurrunt, non detestetur illa, quia potest suspendere omnem affectum circa illa, quia nullo cogitur elicere affectum aliquem circa illa.

Et ad primam rationem negamus, eum, cuius memoriâ occurrit peccatum ut offensa Dei, teneri ad contritionem, aut ad aliam displicentiâ illius: ex eo autem quòd nullam displicentiâ habeat illius, non parui pendet offensam Dei, & iustificationem ab illa.

Et ad secundam respondemus, quòd quamvis peccatum iam remissum semper displiceat Deo, nos tamen non tenemur etiam displicere de illo, ut Deo conformemur, quia non est necessaria maior conformatio, quam quòd nobis non placeat quòd Deo displicet, ex eodem motiuò ex quo Deo displicet.

DISPUTATIO IV.

De natura & necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

DIFFICULTAS I.

Ex quibus constet Sacramentum Pœnitentiæ.

UPPONIMVS, in quo conueniunt Catholici contra hæreticos nostri temporis, Pœnitentiâ simplicem pro exteriori caerimonia confessionis dolorosæ peccatorum, & absolutionis ab eis, & satisfactionis pro ipsis, ut fit in Ecclesiâ Christiana, esse verum Sacramentum, & vnum ex septem institutis à Christo. Quod constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, & definitum est in Concilio Constantiensi sess. 8. & 15. & in Florentino in Decreto Eugenij IV. habito post vltimam sessionem, & in Tridentino sess. 14. can. 1. & 2. Quod etiam amplius constabit ex dicendis de necessitate Sacramenti Pœnitentiæ, & de potestate absoluedi à peccatis collata Sacerdotibus.

Hoc ergo supposito, difficultas est, Ex quibus constet & coalecat hoc Sacramentum Pœnitentiæ. Sotus in 4. dist. 14. q. 4. docet, totam essentiam Sacramenti Pœnitentiæ, sitam esse in absolutione à peccatis à Sacerdote facta, quia sola absolutio significat totum effectum Sacramenti Pœnitentiæ, nempe remissionem peccatorum. Vnde Sotus d. 16. q. 1. consequenter docet, contritionem, confessionem, & satisfactionem non esse partes Sacramenti Pœnitentiæ, esse tamen necessarias; contritionem & confessionem, tamquam quid præuium ad absolutionem; & satisfactionem, tamquam quid consequens, quâdo restat pœna aliqua soluenda, ut eâ abluat.

Durandus in 4. dist. 14. q. 3. docet, totam essen-

tiam Sacramenti Pœnitentiæ sitam esse in confessione pœnitentis, & in absolutione Sacerdotis, contritionem verò & satisfactionem non pertinere ad essentiam illius. Id autem de contritione probatur, quia hæc est spiritualis & insensibilis, ergo ex ea nequit constitui Sacramentum Pœnitentiæ, quod est sensibile. De satisfactione verò id probatur, quia hæc consequitur Sacramenti essentiam, quia consequitur, & supponit primarium effectum Sacramenti Pœnitentiæ, nempe remissionem peccatorum quoad culpam & pœnam æternam, à Sacramento ipso iam essentialiter constituto prouenientem, seu causatam.

S. Thomas verò, & eius Interpretes quæst. 84. s. Thomas art. 2. & 3. reliqui Scholastici in 4. dist. 14. docent, & meritò, Sacramentum Pœnitentiæ constare non tantum absolutione, sed etiam contritione (siue perfecta siue imperfecta) confessione, & satisfactione; his tamquam materiâ, & absolutione tamquam formâ, quod expressum est in dicto Decreto Eugenij IV. & in Tridentino sess. 14. c. 3.

Et ratione probatur; & in primis, quòd constet ex illis tamquam ex partibus, quia Sacramentum Pœnitentiæ institutum est instar iudicij; iudicium autem constat ex explicatione delicti, & ex sententia iudicis, & ex satisfactione pro delicto tamquam ex partibus. Et quia in hoc iudicio Sacramenti Pœnitentiæ sententia iudicis est absolutio remissiua delicti, ideo non quæcumque delicti explicatio est satis apta ad illud, nisi quæ fit ab ipso pœnitente, & illud detestante, aut de eo dolente. Sacramentum ergo Pœnitentiæ constat ex contritione, confessione, & ex satisfactione pœnitentis, & ex absolutione Sacerdotis tamquam ex partibus. Quòd verò constet ex contritione, &